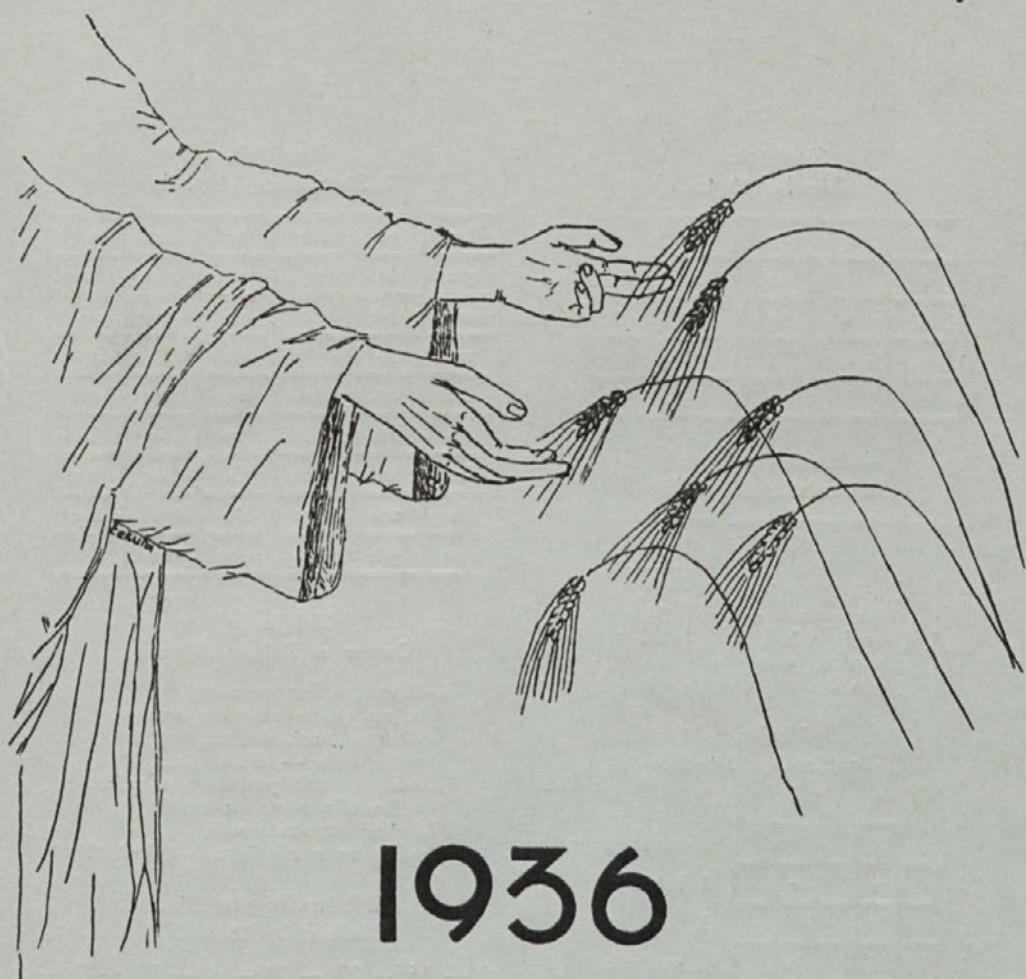

Poštšina plačana v gotovini.

Štev. 7.

NAŠ^V DOM

1936

LIST · SLOVENSKE · MLADINE

»Naš dom« izhaja vsakega 10. v mesecu. Rokopise in vse, kar spada v uredniški del lista, je čimprej po izlitju prejšnje številke poslati na urednikov naslov: Dr. Meško Josip, Maribor, Magdalenski trg 3.

»Naš dom« se naroča pri upravi »Našega doma«, Maribor, Koroška cesta 5, in stane pod skupnim naslovom Din 18, posamezni naročniki pa bodo plačali Din 20 letno.

Kjer želite objavo slik, fantovskih skupin, pošljite Din 40 kot odškodnino za napravo klišeja na naslov uprave.

Konjiček.

(»Vsebirad«; 10 točk.)

d	e	e	e	s
č	j	e	l	l
d	e	o	e	č
o	e	i	v	g
m	i	z	j	B

Konjiček.

(R. Stegmüller; 15 točk.)

ko	re	mu	se	an	ne
gla	lo	vo	zn	sem	Le
ma	mu	zt	in	ži	ude
na	le	sr	Ra	zb	po
ét,	oz	dal.	ce.	sve	ral
Sp	Po.	S.	po	Ne	tu
bi	te.	vam	G.	raz	vs
da	nje	pre	Da	eh!	me
gov	gle	kip	dor	tan.	a k

Lekarniški recept.

(M. Osojnik; 15 točk.)

	g
Ž u k g g b a l	12.
a i k a n j e d	34.
j i r i e h k n	56.
p v u m o e g e	78.
g č a č	9.

Mreža.

(»Vsebirad«; 10 točk.)

	3.	4.	
1.	a	e	
2.	i	o	

1. trda snov
2. letalec
3. mesto
4. svetnik

Molitev.

(Modrinjak; 15 točk.)

č, e, ž, b, a, c, h, j, a, c, h, j, k, m, h,
j, u, z, r, š, h, j, d, f, m, o, n, pl

Kaj je to?

(Castor et Polux; 10 točk.)

»Prva« vedno pomaga,
da se giblje mlin in voz.
»Druga« nosi, kadar ga-ga
pri letanju — divja gos.
Sedaj besedi pa oboji združi,
da besedo novo še dobiš,
ki pod streho kroži,
kadar se z njo igra — drobiž!

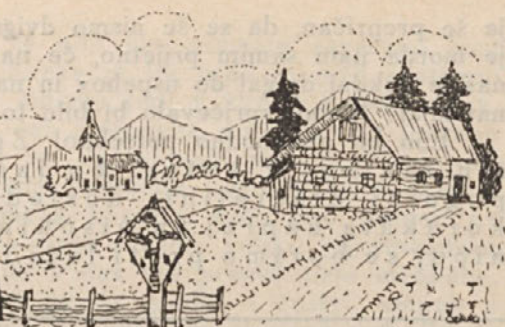
Telefonsko poročilo.

(Modrinjak; 15 točk.)

30 — 16 — 22 — 29 — 1 — 33 — 7 —
26 — 30 — 21 — 12 — 19

Rešitev je poslati do 28. julija na naslov: Ugankarski striček »Našega doma«, Maribor, Koroška 1. Dva, ki bosta izžrebana, dobita nagrado.

Nadaljevanje na 3. strani.

Moč organizacije.

Pokazali so Slomšekovi dnevi, da je moč organizacije v našem slovenskem narodu precejšnja. Pokazali so tudi hibe, ki brez njih nismo, pokazali, da bi v organizaciji potrebovali še več. Naš slovenski praznik, kakor je bil to Slomškov dan v Mariboru, bi moral pokazati občudovanja vredno strnjenost naših vrst, bi moral naravnost dihati moč naše enotnosti in jasnih nazorov in načel. Tako moramo vkljub temu, da je bilo vse lepo in veličastno, pa tudi vzorno pripravljeno in izvedeno, ponoviti klic in vabilo k organizaciji, k strnjenosti naših vrst, k jasnosti in odločnosti.

Organizacija je v tem, da naredimo iz večih členov, delov, neko enotno skupnost, družbo, ki bo mislila in delala enako in se poganjala za enim ciljem. Organizacija je kakor človeško telo, ki je sestavljeno iz več udov, ki tvorijo enoto, sodelujejo in služijo enemu skupnemu cilju, življenju in njegovemu namenu. Občudujemo lahko organizacijo fašizma, organizacijo hitlerstva, komunizma in svobodomiselstva, oziroma prostozidarstva. Ne odobravamo njihovih idej, njihovih nauk, priznati pa moramo, da so s strumno organizacijo znali vneti svoje pristaše za ideje, čeravno so te ideje zmotne. Vse te organizacije so zrastle v mestih in nadvladale našo vas, naše podeželje. Življenje nam pa kaže, da je mesto navadno samo vir zmot in zablod, surovosti in sovraštva. Od njega rešitve ne pričakujemo, tako tudi ne od imenovanih gibanj, čeravno so morda trenutne uspehe dosegla. Nam so samo opomin, da naj ne spimo, ampak delamo v tej smeri, da organizacijo naših ljudi izvedemo.

Nam fantom je organizacije prav posebno treba. Vemo, da bo naša organizirana skupnost sposobna stati na braniku naših verskih in narodnih svetinj, mi vemo in smo prepričani, da se bo ob njej razbil val zmotnih in lažnih gibanj, kakor se ob močni skali razbije in razkropi val vode. To se bo zgodilo samo takrat, ko bo vsak naš organiziran fant res živ člen naše skupnosti, zavedajoč se, da tudi on vrši važno poslanstvo in da je tudi od njegove zavednosti in vztrajnosti odvisen uspeh celote.

Naš nasprotnik vidi, da nam je takrat zadal precej hud udarec, ko je z intrigami in lažmi uničil za nekaj časa našo prosveto, našo fantovsko telovadno organizacijo in našo trdno katoliško povezanost. Zdi se, da

je še prepričan, da se še nismo dvignili in da se ne bomo kmalu. Ali je morda nam samim prijetno, če nam ni treba več onega napora, ki nas je nekdanj dvigal do uspehov in nas z zadovoljstvom in navdušenjem navdajal? Slabo izpričevalo bi bilo to za nas. Dokažimo nasprotno!

Eno bo neobhodno potrebno! Zgraditi organizacijo naših fantov, v kateri bo fantovska mladina v brez-pogojni disciplini, dosledni načelnosti in v delu korakala naprej za visokim ciljem: da branimo resnico, se borimo proti laži in varujemo čast naroda!

Dr. M.

Stopite srčno in pogumno pod zastavo Kristusovo. Bodite vojak! Kristusovi in ne zavezniki pekla in zapeljivega sveta.

Slomšek.

Stanovi in država.

Državljska vzgoja.

Državljske vzgoje ni treba močno poudarjati narodom, ki so že stoletja v svobodni narodni državi, kakor so n. pr. Nemci, Francozi, Angleži Italijani in drugi. Treba pa je poudarjati državljansko vzgojo v državi, ki je še mlada, ki v njej vse šele pomalem nastaja in se poraja. Razmere so jugoslovanske rodove v dolgih stoletjih držale v čisto posebnih smereh. Slovenci smo bili pod nemško nadoblastjo, Hrvati pod madžarsko, Srbi pod turško. Zato o kakšni jugoslovanski državljanski vzgoji sploh ni moglo biti govora, ker jugoslovanska država takrat ni obstojala. Takratna državljanska vzgoja je bila v nekem oziru pri Srbih turška, pri Hrvatih madžarska in pri Slovencih nemška. Državljska vzgoja davnih dni je bila v tem, da smo bili podrejeni svojim starešinam, plemenskim poglavarjem, knezom. Velika napaka jugoslovanskih narodov je pa bila ta, da takrat niso znali ustvariti močne enotne države. Vojvode in knezi niso bili med seboj složni. To je bila žalostna usoda nas Jugoslovancev, da nismo znali sebičnih teženj brzdati v prilog višjemu državnemu edinstvu.

Takrat ni bilo mogoče ustvariti narodne jugoslovanske države, ker ni bilo plemstvo tesno povezano z ljudstvom. Ljudstvo je gledalo v plemstvu le izžemalca, ne pa sorojaka, ki ga ljubi. Plemstvo je iskalo lastnih koristi, ni pa imelo pred očmi velikega ideala, močne države jugoslovanskih narodov. Ni čuda, če je polumesec tako lahko zavojeval naše ozemlje in Jugoslovane za dolga stoletja potisnil nazaj v razvoj. Državna ideja je popolnoma zaspala, živela je le in tlela kot mala iskra na dnu narodove duše, v narodni pesmi. Slovenci smo sanjali o kralju Matjažu, Hrvati in Srbi pa o kraljeviču Marku. Tako je bilo priprosto ljudstvo tisto, ki je rešilo idejo lastne neodvisne države za boljše čase, dokler ni dozorela in postala dejstvo.

Ko se je končno otrešel kmet graščakovega jarma, je začela ideja narodne države, ki ji je kmečki stan temelj, kliti. Pomalem, a gotovo se je pojavljala ideja jugoslovanske države. Dobili smo narodne preroke, kulturne voditelje, Prešerna, Mažuraniča in Njegoša, ki so pripravljali Slovence, Hrvate in Srbe na uresničenje dolgega upanja, na združitev jugoslovanskih narodov v veliki jugoslovanski državi. Žal, da je imelo

vse to gibanje ta nedostatek, da je bilo vse premalo zanešeno med preprosti narod. Šele orjaški duh Kreka je tik pred in med svetovno vojno zarezal globlje brazde temu gibanju tudi v široke ljudske mase. Žal, da je prehitro ugasnil veliki žar njegovega duha, ko je prerano legel v grob, ravno takrat, ko bi vsi Jugoslovani najbolj potrebovali njegovega vodstva, ko nam je usoda naklonila jugoslovansko državo. Tako smo bili brez velikega idejnega klicarja, zašli smo preveč na stranpot, ker smo izgubili iz vidika našo zvezdo, veliko jugoslovansko državno idejo. Poleg tega je pa bilo v nas vse preveč tiste mehkobe, ki premalo upošteva, da se država ne da graditi s čustvi, ampak z dejanji, z vztrajno državljansko vzgojo, s sodelovanjem vseh državljanov pri celotnem državljanskem življenju, v družini, stanovih, občinah, da je tako država izraz našega dela. Državljska vzgoja bo morala prepričati posebno mladino, da smo država mi sami in da je treba gledati položaj bolj resnično in bolj pravično presojati razmere.

Ne mislimo pa, da je dober državljan tisti, ki pozna državo, njene zakone, njeno ustavo, njeno ozemlje. Tudi ni državljanska vzgoja v tem, da dela človeka gospodarsko ali tehnično spretnega, tudi ne v socialni ali politični vzgoji. Potrebno je vsekakor, da človek o svoji državi čimveč zna, vendar ga vse to še ne dela dobrega državljana. Državljska vzgoja se mora naslanjati na vzgojo v nižjih zajednicah, ker je država tvorba po naravnem zakonu se razvijajočih zajednic, ki imajo v sebi pogoje, da dajo človeku pravi državljanski čut, smisel za državo in ljubezen do nje.

Veliko napako je storil moderni liberalizem (individualizem), ki je hotel in še hoče ljudi nekako zdresirati za državo, ne da bi jih poprej utrdil v nižjih zajednicah. Ni torej mogoče ustvariti idealne, dobro urejene in zadovoljne države, če ni poprej urejena družina, sosesčina, občina, stan in narod. Enako je bilo napačno, da so mnogi učili, kako država človeku samo koristi in so mnogi od nje samo pričakovali dobička, niso se pa zavedali svojih dolžnosti do nje.

Tako pojmuje ljudsko državo! Kot veliko tvorbo, ki se gradi iz srečnih in zadovoljnih družin, občin, narodov. Samo tako pojmovanje nam bo jasno povedalo kaj je demokracija, kaj prava ljudska država.

Dr. X.

Adam in Barica.

(Za kravico.)

Kmečki roman. — Spisal J. Š. Baar, prevedel X.

VII.

Barici se nobena stvar ni dolgo dopadla ter se je kmalu naveličala sprehodov po Monakovem. Vendar je bila Pavliku hvaležna in ga je vzljubila kakor lastnega brata. Ne toliko radi tega, ker jih je vodil okrog po Monakovem, ampak radi tega, ker je znal narodne pesmi iz nje-nega kraja.

Neke nedelje, ko je zunaj deževalo, jim je pripovedoval o operi »Pesoglavci« in jim iz nje prepeval s svojim ljubkim glasom posamezne odlomke. Ko je videl, kako se tega njegovi rojaki veselijo, je drugič prinesel s seboj gosli. Sedaj je Barica spoznala, da takrat pri oknu niso bile sanje, ampak resnica — in da je Pavlik takrat igral na gosli »Gaji

zeleni...«. In vsikdar, ko je prišel slikar ob nedeljah na večer k njim z goslimi pod pazduho in jim je igral s svojo mehko roko češke pesmi, je bil to zanje praznik. Igral jim je vse one znane pesmi: »Oj rožica rdeča«, »Pod našim oknom«, »Ah, ničesar ni, nič me ne veseli«, »Ta strahovska vrata« — tako je prehajal s pesmi na pesem, prsti so se mu tresli, na čelu so se mu pokazale potne kaplje, oči so se mu orosile, celo telo se je treslo. Ves se je poglobil v te domače glasove, opajal se s temi češkimi napevi in dvignil priproste duše tistih, ki so ga poslušali, z globoko občuteno pesmijo. Oni so pa prepevali z njim, sedeč na zemlji ali oprti na zid, s sklonjenimi glavami in solznimi očmi. Ko pa je on nehal, so nadaljevali oni sami, Pavlik pa je poslušal tiste lepe in žalne pesmi rodnega kraja. Ko so se vsi že dovolj naprepevali, so Barici še dolgo donele v duši te pesmi in so letale v mislih kakor ptičice ali kakor belkasti oblaki po zameglenem nebu. Vsi so utihnili in ona je s svojim zmučenim glasom zapela ono najljubšo:

»Do Postržkovega pot se prašna vije,
moja trudna noga stopa v vas po njej.«

Drugikrat pa je zopet zapela ono:

»Nad Postržkovem je breg zelen,
mrak je že, pripravlja se na dež.«

Vsi so zadržali, ko je zapela:

»Čez gozdove tihe —
Oj veselje, kje si?
Daleč, daleč zdaj si...«

Tiho, brez besede večkrat, kakor po lepi pobožnosti, so se ob takih večerih razšli in vlegli vsi s hrepenenjem po rodnem kraju v duši...

Od vseh je bilo Barici najhuje. Izmučena od hrepenenja, vznemirjena, čisto izčrpana in premagana od strašne žalosti je legla oblečena na trdo slamnjačo. Rjuho si je potegnila preko glave in pošiljala k Bogu tople in bolestne vzdihne in goreče molitve, da vse to kmalu preneha in konča, in da bi imela že kmalu v oni vrečici, ki ji visi okoli vratu, dva stotaka za kravico.

Barici je bilo vedno hujše in hujše, vedno težje. Domotožje je bilo v njej vedno močnejše, rastlo je in s svojimi temnimi krili zasenčilo vso njeno dušo.

Ko je šel nekoč Adam po Monakovem, je opazil v parku majhno jelko. Videlo se je na njej, da vene in se suši. Veje so se sušile, iglice so posivele in odpadale, samo vrh je bil še malo zelen. Adam je majal z glavo, žal mu je bilo drevesa.

»Ne dopade se ti tukaj, sirota,« pomisli v svoji priprosti duši. »Morali bi te pustiti v gozdu in ne presaditi sem.«

Tega drevesca se je spomnil vsikdar, ko je videl svojo izmučeno ženo. Venela je in mrla...

Kakor so vrtnarji skušali rešiti ono drevesce z zalivanjem, s škropljenjem z vodo in z okopavanjem, tako je tudi Adam storil vse, da bi pomiril in razvedril zvesto družico svojega življenja. Toda zaenkrat je bilo vse zaman. Niti cerkve, niti galerije slik, niti sprehodi — sploh nič je ni moglo razvedriti. Samo pri petju, ko je Pavlik igral vesele

Slomšekovi dnevi v Mariboru. Ministri z dr. Korošcem na častni tribuni.

pesmi, se je vsikdar malo razvedrila, a je zopet potem padla v še globljo žalost.

To petje je zbudilo v Adamu sklep, da popelje ob priliki Barico na kakšno ljudsko zabavo. Vedel je, da je ona vedno rada šla v domači vasi k plesu kola.

»Pojdiva,« je rekel neke nedelje Adam Barici, ko je videl, da Pavlika ta dan ne bo. »Pojdiva v gostilno, med ljudi, vsi gredo, pa tudi midva pojdiva!«

»Pa kaj bova tam?« vpraša mirno, a vendar nejevoljno, Barica.

»Tam so godci in ples, malo se bova poveselila.«

»Pa saj še morava žalovati za materjo.«

»Saj ni treba, da pleševa, sedela bova in poslušala godbo.«

»Škoda denarja,« reče brez navdušenja Barica.

»Pa kaj bova porabila? Ne kadim, izpil bom vrček piva, godcem pa dam največ eno marko. Poglej druge, kaj si vse privoščijo, da se nečesa vsaj navžijejo.«

Tako ji je govoril mož samo zato, da nekako izbriše žalost iz njenih objokanih oči, ki so neprestano tučevale.

»Pa pojdi sam, jaz ne grem,« reče ona odločno.

Ko je pa videla, da se je Adam radi tega razžalostil in se obrnil k oknu, je pozabila na svojo žalost in se ji je smilil. Vedela je, da brez nje ne bo šel in da se bo njej na ljubo odrekel tega veselja.

»No, če ravno hočeš, pa se grem obleči,« pravi naenkrat. »Pa poglej, vse mi je že ozko okrog pasu,« mu je govorila, ko je oblačila krilo.

Adam je naenkrat ves oživel in se začel oblačiti.

Sli so vsi. Karban jih je vodil.

Barica si je predstavljala to zabavo tako, kakor so one doma, v postržkovski gostilni, pri Kодиču ali pri »Črni mački«. Na tleh sedi goslar z mehačem, včasih pomaga tudi klarinet. Mehač daje takt z nogo, gostje pa plešejo tako tiho, skoro pobožno, da se sliši, kako mehačev trdi, iz kravjega usnja sešiti čevlji udarja z železno podkvijo ob tla. Rdeče nabrane suknje plesalk plapolajo v kolu kakor rdeči makovi cvetovi. Nožice, obute v rdeče nogavice, žarijo kakor plameni. S cvetjem našiti predpasniki plavajo kakor oblački; moške se vrtijo v modrih suknjah, ali pa, če so jih slekli, v telovnikih, beli rokavi srajc mahajo nad glavami, svetlorumeni kožuhi padajo v oči — v pestrih barvah se meša eno z drugim, premika in zliva... Pogled na vse to je tako slikovit, da z besedo tega ni mogoče opisati, samo slikar, kakor je bil n. pr. Uprka, bi vedel ujeti kateri prizor s svojim čudovitim čopičem. Ta ples privlači vse mlade plesalce in vse, ki so v gostilni. Tudi oni, ki ne plešejo, poslušajo v globoki tišini godbo in se predajo uživanju godbe in plesa.

Ko se staremu goslarju zdi, da je zadosti te tišine, močno pritisne ob godalo, mehač naredi kakor da je prišel iz takta, kolo se ustavlja, pari prenehajo plesati in se samo zibljejo na gibkih nogah in suvajo, pri tem pa željno čakajo, kaj bo sedaj goslar zaigral.

»Čira kralj — na meh je zaigral,« se oglasi naenkrat na tleh star, a še vedno lep glas in vsa gostilna vpade enoglasno:

»Kraljica pa ta čas — je vzela v roke bas.«

Kolo se zavrti še bolj hitro, godba prehaja od ene pesmi na drugo, noge poskakujejo, usta pa istočasno prepevajo, oči se bleščijo od sreče, obraz se smehlja, roke se dvigajo proti stropu, šivani robčki lete okrog glav plesalcev kakor metulji. Tu in tam pa kakšen možak ne more v prevelikem veselju držati na vajetih svojega vročega navdušenja, kakor ne more držati iskrega konja. Ko že ni več zadosti mesta v prsih, ki kipijo, ko mu ni več dovolj, da temu svojemu veselju daje duška s petjem in plesom, takrat udari med plesom z nogo, dvigne deklico kvišku kakor pero, iz njegovega grla pa šine kakor plamen nebrzdani vrisk: »Ju-ijiju!«

Ko je bilo vse najlepše, je godba prenehala kakor odrezana, kolo se ustavi, pesem utihne... Dekleta se drže za roke in sedejo na klopi, ki so razpostavljene ob steni. Vse imajo bele ovratnice in črne robce na glavi, smejejo se, razgovarjajo in izmenoma popijejo malo piva iz vrčkov svojih plesalcev...

Tako si je vse zamišljala Barica in se veselila, da bo zopet čula nežne glasove gosli, njene visoke, lepe, žametaste glasove, zamišljene zvoke meha, kraljevsko godbo, ki s človekom govori, poje, joka in se smeje...

Pa kako hudo razočaranje jo je čakalo! Čisto drugače je bilo tukaj. Tukaj ni bilo niti gosli niti meha, kakor pri njih doma. Za mizo je sedelo kakih deset godcev, v rokah so se jim svetili rumeni, pločevinasti glasbeni instrumenti, iz njih so pa prihajali nelepi, bučeči in hreščeči glasovi. Niti sam sebe nisi mogel razumeti, takšno vrvenje je bilo tu, nisi mogel niti govoriti, kaj šele prepevati.

»Za Boga, kakšno vrvenje je tukaj!« je pomislila pri sebi Barica, ko je stopila čez prag v plesno dvorano.

Ko je godba prenehala, je pričel divji ples rok, čul se je krik in

udarjanje z velikimi kamenitimi in s pločevinastimi poklopci pokritimi vrčki za pivo ob mize. Barica je od vseh strani slišala kričoč smeh, prepir in krik pijanih moških, gledala je dekleta in žene v lahkih krilih, brez robcev na glavi, z golimi vratovi, kar se ji je vse zdelo tako nelepo in surovo, da je začela sovražiti to družbo ter ji je bilo žal, da je šla v ta dim in hrup.

Sedela je pri mizi poleg svojega moža in molčala.

»No, zakaj pa nič ne govoriš?« jo vpraša Adam.

Ona ni odgovorila. Ni hotela, da bi se mešal njen glas s tem surovim vpitjem, s temi surovimi glasovi, kajti zdelo se ji je, da se bi onečastila. Gledala je samo pazljivo okrog sebe. Za posebno mizo je dalje videla moške, oblečene po modi, z zlikanimi ovratniki, z zlatimi prstani na belih rokah, lasje so jim pa bili redki, obrazi izpiti, oči brez bleska, koža pa pepelnato bleda.

»Ne, to gotovo niso delavci. Kaj tukaj iščejo?« se je vprašala Barica in gledala dalje v to vrvenje, ki jo je obdajalo.

Videla je tukaj tudi dekleta, ki so imela nakodrane lase, obraze namazane, obleko pod vratom globoko izrezano, roke pa prav neokusno gole do ramen. Njihovi gibi so bili neokusni, govorjenje in smeh je bil odvrten, govorjenje gotovo nesramno. V udratih očeh je bil nek čuden blesk, ki te je bodel in izzival. Barica je takrat, ko so se mimogrede ustavljale in pogledale njo in njenega moža, vsa zardela, stisnila se bliže k možu in mu zašepetala na uho:

»Pojdi, Adam, bežimo od tu proč!«

Zdelo se ji je, kakor da bi jo gledali zmaji.

Adam jo je skušal pomiriti in jo vsaj še trenutek zadržati.

»Grem pa sama,« reče Barica in se napoti proti vratom.

Tako se je ponesrečil tudi ta poizkus, pregnati žalost iz duše mlade Konopovičke.

»Vse mi je bilo tam nekam tuje, nedomače,« je tožila obupano, ko sta prišla domov. »Če bi tam slišala našo govorico, videla naše ljudi, naše obleke, slišala naše pesmi, bi se mi srce radovalo.« Pa nič tega ni videla in ne slišala. Zato ji je žalost ranila srce, kakor bolezen, sedaj še huje.

»Barico tare domotožje,« so govorili sočutno njeni rojaki, »za to je pa edino zdravilo, da se vrne čimprej domov.«

»Če pa noče poslušati. To je ženska, trda kakor hrast.« Tako se je Adam pritoževal čez svojo ženo.

»No, bom že kako potrpela,« je z nekim bolestnim zatajevanjem odgovarjala Barica na vsa prigovarjanja. »Ne bom pobegnila, smejali bi se mi doma.«

Pa ni bil strah, da bi se ji smejali, vzrok, da je ostala in ki ji je branil, da ni šla domov. To je samo ljudem govorila, njen mož je pa dobro vedel, kako je v resnici. Vedel je dobro, da ji misel na kravico daje tudi sedaj neke nadčloveške moči, da vse to prenese. Pa tudi njega, Adama, noče samega tukaj pustiti. Noče tega storiti iz ljubezni, pa tudi ne iz strahu, da se ji ne pokvari, da ga ne zapelje Karbanek, da se ne izgubi.

Adam se je sam pri sebi smejal tej njeni bojazni.

»Ne pozna me, ne pozna me še dobro,« je govoril sam pri sebi. »Če bi se že hotel pokvariti, potem ni nobene, pa naj si bo tudi Barica, ki

bi me mogla od tega odvrniti. Pa jaz nočem, pa ravno to je tisto, kar me drži po koncu.«

Tako jima je v tem hrepenenju pomalem mineval čas. Končali so zidanje pri eni hiši, šli zidat druge, pa je tudi ta bila že skoraj dograjena.

Mošnjiček na vratu mlade Konopovičke je postajal vedno težji in debelejši. Adam je nekolikokrat zalotil svojo ženo, ko je skrivaj štela svoje imetje... Vedel je, da tega ne dela iz lakomnosti, da nima v tem denarju posebnega užitka, ki je v njem toliko njihovega potu, trpljenja in krvi. Vedel je, da to dela zato, da izračuna, kako dolgo bo še trajalo to njuno prežnanstvo...

Nekega dne pogleda Adama s svetlimi očmi, polna sreče:

»Adam, še deset mark, pa jih bova imela dve sto.«

»To zasluživa v teku enega tedna.«

(Dalje sledi.)

Fantje na Slomšekovih dnevih.

Tokrat so se naši slovenski katoliški fantje zopet izkazali. Vemo, da se smemo nanje zanesti, Slomšekovi dnevi so pa pokazali več, kakor smo pričakovali. Naše fantovske vrste so bile številne, bile so dokaz, da nas ne razdruži nič in da nam nihče ne more ubiti katoliškega prepričanja in streti volje do dela.

Vsi so iskali ob Slomšekovih dnevih programa za bodoče delo: moške in žene, fantje in dekleta, izobraženci in njihov naraščaj — dijaki. V Slomšku, bogatem na delih, so ga lahko iskali in tudi našli.

Fante je sprejela velika unionska dvorana. Drugi prostori bi bili premajhni. Tov. Geratič je vodil zborovanje, pozdravil vse in povedal, da smo prišli v Maribor, v Slomškovo mesto, da se tukaj navzamemo novega poguma za delo.

Dr. Meško je govoril o predmetu: »Fant po Slomškovem srcu.« Pokazal je tiste svetle poteze Slomškovega značaja — globoko vero, ljubezen do domače zemlje in jezika, vnemo za delo in neustrašenost —, ki morajo odlikovati tudi dušo našega slovenskega fanta. V tej smeri je našemu fantu brezpogojno treba posnemati Slomška, ker sicer ne bo zmožen varovati dragocene dediščine svojih očetov, ne bo vreden velikega voditelja — Slomška. Kakor je Slomšek kašipot k resničnemu kulturnemu delu, tako je on postavljen v obsodbo vsem tistim, ki skrunijo to, kar je slovenskega in katoliškega, namreč vero, slovenski jezik, slovenske navade in poštenost srca. Kdor bo hotel pomagati graditi stavbo slovenske kulture, ki mora biti katoliška in ljudska, ta ne bo mogel in smel mimo svetlega zgleda Slomškovega in njegovih naukov.

Dr. Capuder je govoril o predmetu: »Vera, luč narodne omike.« V svojem, večkrat s ploskom prekinjenem predavanju, je pokazal, kako je bila ravno katoliška vera tista, ki je dala slovenski kulturi — omiki svoj pečat. Spomnil se je Mohorjeve družbe, od Slomška v življenje poklicane, ki je za slovensko omiko storila več kot katera drugih slovenskih ustanov. Prav krepko in jasno je ožigosal vsa stremjenja nasprotnikov vere, ki skušajo z njo uničiti temelje vsake resnične kulture. Zato je pa dolžnost fantov, da tudi oni storijo vse, da bodo ti naši temelji omike ostali trdni, neporušni.

Med zborovanjem so obiskali fante prevzvišeni škofje dr. Ivan Jožef Tomažič, dr. Gregorij Rožman in dr. Franc Gnidovec. Z navdušenjem

Slomšekovi dnevi v Mariboru. Lavantinski vladika dr. Ivan Jožef Tomažič sprejema podpise slovenskega naroda, ki mu jih je izročil dr. Anton Korošec.

so sprejeli fantje svoje škofo — voditelje. Škofje so spregovorili vzpodbudne besede. Naš lavantinski vladika je govoril o bogastvu Slomšekovega srca, ki naj bo fantom vzor v posnemanje. Ljubljanski škof je govoril o fantovski korajži, ki je potrebna, a biti mora korajža za dobro. Skopljanski škof dr. Gnidovec je pozival fante k lepemu verskemu življenju.

Po končanih predavanjih je spregovoril zastopnik koroških fantov v Avstriji. Govoril je o težkem življenju našega naroda tam, kjer ni svobode in ne pesmi, na zemlji, ki je bila tudi posvečena po delu in ljubezni Slomšekovi. Pozval je fante, naj delajo, da bo življenje onim, ki niso pod domačo streho, lažje. Z burnim ploskom, obenem pa s sočutjem, smo sprejeli njegove besede.

Po čitanju resolucij, ki našemu delu kažejo pot v žaru Slomšekovega dela, smo se razšli in udeležili skupnega manifestacijskega zborovanja.

Popoldne ob 7. uri je bilo na Slomškovem trgu manifestacijsko zborovanje fantov-kolesarjev. Okrog 700 kolesarjev je bilo zbranih. Žal, da je nalive zadržal doma večino fantov iz Kranjske. Fantje so prispeli na Slomškov trg skupaj s Tezna, kjer je bil sprejem tovarišev-kolesarjev s Kranjske.

Kmečki fant Franjo Kos je otvoril zborovanje. Prvi je pozdravil fante lavantinski vladika dr. Ivan Jožef Tomažič v imenu vseh navzočih škofov. Fantom je priporočal — čisto po Slomškovih navodilih — vernost, pobožnost, odločnost in apostolsko gorečnost.

Za škofom je govoril fantom urednik Košiček, ki je priporočal vzorno fantovsko življenje, kakor ga slika v knjigi »Življenja srečen pot« Slomšek sam. — V izklesanih besedah je govoril podpredsednik Fantovske zveze Mirko Geratič o zvestobi, ki smo jo dolžni oporoki Slomšekovi.

Tako je izzvenelo fantovsko zborovanje v trdni volji, slediti besedam velikega klicarja naroda Antona Martina Slomškega. On bo tista nepremakljiva trdna točka v slovenskem verskem, narodnem in kulturnem življenju, ki bo jamčila, da ostane slovenski fant zvest velikim idealom Slomškega.

Katoličan ima veliko več sredstev — naravnih in nadnaravnih — na razpolago kot pa nasprotnik. Vendar jih mnogi pustijo neizrabljene. Tako koristijo nasprotniku, ki dela, ko mi počivamo.

Fantje in komunizem.

Od groznega pokolja ob priliki komunistične revolucije in njene zmage v Rusiji si je komunizem prilastil pravico, da se razširja preko mej te države. Pričel je izvajati svoje delovanje izven ruskih meja, in to po zgledu svobodomiselnega Velikega Orienta s sedežem v Parizu in na Dunaju. Marksistično prepojeni svobodomiselní loži v teh mestih so združevale in še združujejo malone vse podvržene lože in celice po vsem svetu. Ta središča so postala nevarna ne samo za notranji red tistih držav, v katerih so se nastanile, ampak tudi onih, kjer še takih lož ni, oziroma se ne ve zanje.

Ravno na ta način se je tudi komunistični nazor polagoma opredelil po vseh državah, najbolj pa tam, kjer vlade niso obračale pozornosti takoj, ko je svet izsledil njegove najslabše strani. Njegovi krilati ptiči so se vtihotapili povsod in trobijo zlate pripovedke o komunističnem raju v Sovjetiji. So pa to v prvi vrsti industrijske države, kjer se je komunistični plevel bujno razbohotil in je njegovo semenje kajpada hitro pognalo. Vemo, da je temu vzrok veliko nezadovoljstvo nad razmerami, ki so kakor nalašč za komunistično propagando. Spričo tega nezadovoljstva ne ve večina teh »komunistov«, kaj prav za prav komunizem je in kaj hoče. So ga sladke obljube in slike premotile — a dejstva so peklenska. Ne zavedajo se, da to ni diktatura proletarijata, ampak diktatura nad proletarijatom, ter ne pojmiyo njegovega stahanovskega suženjstva delavskih mas, ki je podoben graditeljem egiptovskih piramid, katere so bile sezidane večji del s krvjo sužnjev.

Tudi nad našo domovino se je privabil oblak komunizma preko podonavskih kotlin. Vemo, da o komunizmu v naši državi ni bilo slišati okoli leta 1925, in ne prej, ker so pač bili pogoji za življenje drugačni. Tedaj bi se gotovo vsak smejal tem revčkom in v svoji dobroti delavstvo ni mislilo na komunizem, čeprav je socialna demokracija že precej stara. Tedaj pa, ko so vladali nad nami razni vlastodržci in so tako zvali patrioti razbili največji trdnjavi katolištva — Prosvetni zvezi, se je tudi komunizem pri nas silno razbohotil. Za lažje izvajanje nacionalne propagande je bilo ustanovljeno Društvo kmečkih fantov in deklet. Vanj so se včlanili različni ljudje z gotovimi nameni in vodstvo samo je bilo prisiljeno, da je izdalo poziv svojim podružnicam, naj strogo pazijo na vse sumljive elemente. Časopisje je pisalo, da so ti sumljivi elementi komunistični agitatorji.

Fantje! Komunistična pošast se vleče danes preko vse zemlje. Tudi pri nas na deželi, da o mestih ne govorim, si je utrla pot. Zoper komunizem moramo bojevati najostrejšo borbo, prav tako borbo tudi proti vsem, ki ga povzročajo ali podpirajo. G. minister dr. Korošec je ob priliki proračunske razprave v senatu dejal, da ni najtežji protiutež proti komunizmu orožnik in policaj, ampak je treba idejo postaviti proti ideji. Te besede so našle velikanski odmev, saj ni tako spregovoril še noben državnik. Komunizem, ki spretno izrablja demokratični status quo v državi, si je utrl pot tudi med izobraženstvo. Čeprav je neredu na ljubljanski univerzi konec, vendar je obžalovanja vredno, kar se je pred veliko nočjo tamkaj dogajalo. V besnih klicih pred bogoslovjem, pred škofijo in semeniščem so tolažili svojo nemirno dušo. Ali smatrajo ti zapeljanci, da bo z odstranitvijo duhovnikov — konec bede na svetu?

Težaven položaj imajo naši katoliški akademiki. Toda oni bodo vzdržali. K temu jih sili njihova vztrajnost. Ti pa, »Straža v viharju«, ki stojš tako trdno in neomajno na braniku katolištva, le razkrivaj nakane nasprotnikov! Vedi, da nisi osamljena, čeprav si edina te vrste. Za teboj stoje kakor jekleni tvoji pristaši, za teboj stoje tudi akcionarši. Podpirali bomo tvojo borbo in jo nadaljevali na deželi. Veseli smo, da si kot svetla zvezda, ki sije akademski mladini, saj sveti tudi nam in nas hrabri. Ne boš se varala,

ako verjameš, da so prednje besede resnica. Le vztrajaj in hodi krepko naprej za ciljem, ki si si ga postavila! (Fantje, naročite »Stražo v viharju«. Stane letno 30 Din.)

Fantje! Hodimo po poti, ki jo ubira »Straža«! Udarite po laži-prerokih v vaši okolici in pričnite križarsko vojno proti vsem, ki razširjajo komunizem. V tem je naše delo! Poseči moramo v borbo dejansko po Gregorčičevih besedah:

»Jaz vržem se v morje, naj tuli vihar —
za mano, za mano vsak, kdor je plavar;
brodarjem pomoči nesimo,
naš čolnici pogube otmimo!«

France Č.

Ob žetvi.

Sklonil se je klas rumeni nizko,
poljubil bratu je od sonca vroče lice
in mu zašepetal je pesem večno:

Da bliža se že čas
ko treba bo umreti,
da drugim bo življenje lažje.

To slíhal veter je, ki šel je mimo,
povedal dalje vsakemu posebej
je klasu, da je konec blizu...

Bodin.

Prisluhnil sem.

Prisluhnil sem,
ko sladka melodija
skoz noč je dahnila
do me nocoj...
vzbudila v srcu mi nemir.

Prisluhnil sem,
ko mlada pesem
krepko je zadonela
v temno noč...
kam z njo jim hrepeni srce?

Kam?

Odgovora ne ve.

Le tiho šepeta srce,

v neznane dalje tje...

D. V.

Zakaj?

Zakaj naši dnevi so mračni?
Zakaj naše ure brez smeha?
Zakaj je obraz nevesel?
Kam krik naše pesmi je šel?

Rad dneva veselje bi gledal,
rad zarje rdeče bi zrl,
na nebu in v tvojih očeh,
na ustih da videl bi smeh!

Zakaj tega ni...?

J. T.

Naš veliki greh.

V Ljubljani so 21. junija t. l. zborovali delavci za treznost in нравno obnovo slovenskega naroda. Skupina ljudi je bila to, ki sprejema često posmeh za svojo zahvalo. Pa ničesar drugega noče kakor to, da slovenski narod spozna, kako nezmernost in z njim zvezana nenravnost rahlja močno zgradbo naroda in narod slabi.

Na zborovanju so bile zastopane razne kulturne ustanove in tudi zastopniki oblasti, ki prav tako lahko mnogo stori, da se odstranijo sramotni madeži z našega narodnega telesa. Nikakor ni bil namen zborovanja iskati načinov, kako ljudi pripraviti do popolne abstinence, ta ideal je nedosegljiv, pa tudi sicer potreben ni. Vsaj to malo bi se moralo

doseči, da bo naš človek znal ceniti samega sebe in svoje dostojanstvo in da bo našel v vsem pravo mero.

Premalo se tudi zavedamo, fantje, da je potrebno zatajevanje. Ni zatajevanje samo zahteva Cerkve, zahteva jo zdrav človekov razum. Uživanje in pokornost strastem ni svoboda in pravica, ampak zlo, ki jemlje človeku moči in vesel življenjski polet. Zatajevanje je pa boj s samim seboj, utrjevanje značaja in pot k duševni ravnovesnosti.

Mi pa vihramo kakor drugi, nam po nazoru tuji ali celo sovražni ljudje, nekam na stranpot, iščemo rešitve povsod, samo ne v nravnem preroju človeka. Tako smo kljub napredku in znanju in spretnosti duševni slabiči, duševno prazni. Tako se proaja tista duševna plitvost, ki ovira človeka pri delu, ki ga naredi malodušnega.

Tako se zajeda to zlo v naš narodni organizem, zastruplja poedinca, pa tudi družine. Zastruplja narod in mu jemlje zdravje, ubija v njem veselje in poštenost. Pretresa vse narodno življenje in pomenja za narodno kulturo veliko izgubo. To opazimo vsi in vemo za vzroke.

V nas pa ni tiste apostolske sile, da bi to zlo strli, ne s silo, ampak z zgledom in resno besedo. Zlo se pase in redi, ker ni dovolj onih, ki bi ostro grajali zlo in razsvetlili mlakuže gnusne nenravnosti v našem narodu.

Zlo je za gozd lubadar, ki uničuje les.

Zlo je za vinograd rja, ki uničuje trto.

Zlo je za človeka bolezen, ki slabi telo.

Mi se borimo proti vsem, resnično, uspešno.

Ne prezrimo onega zla, ki uničuje kulturo naroda! Dokler ne bodo polja naše duhovne kulture brez plevela in ljulke!

K.

Mladost.

Mladost! Ko sem prvič prestopil tvoj prag, jedva sem vedel záte. In le polagoma sem te začel opazovati. Počasi, korak za korakom, sem stopal v tvoje svetišče.

Mladost! Pel sem najrajši pesmi o tebi, do nebes sem te povzdigoval.

In še objokoval sem te. Ko sem videl vso tvojo revščino in bolezen in nemoč. Takrat je začela hirati moja vera vate. Pa spet je vzrastla, velika in močna, kot je bila prejšnje dni.

Videl sem mlade obraze, vesele in vriskajoče, in bil sem sam vesel. In videl sem jih tudi vse tožne in iskajoče, v temi tavajoče. Takrat sem zahrepenel, da bi mogel prižgati bakljo, ki bi svetila kot sonce v poletnem dnevu, da bi vsi tavajoči našli pravo pot, vsi iskajoči luč in resnico.

Poznal sem fanta, v gori vzraslega, zdravega in močnega kot hrast v našem logu. Pravil mi je o dnevih, ko je i on iskal in blodil. A je potem našel mir. Našel ga je v knjigi; v knjigi od Tomaža Kempčana. Ta sveti mož je spisal knjigo o potu našega življenja, kako je treba iskati in kje najdeš luč in pot in resnico... Bil sem v družbi. Mladost se je smehljala z vsakega obraza. Govorili smo in spet molčali. Besede so nam zastajale na jeziku. Prepolno je bilo srce in zdi se mi, da se je vsak bal besede, besede, ki bi prišla iz srca in odkrila, kar je skritega v njem. In vendar, v tem molku smo vedeli drug za drugega. Zakaj bili smo mladi, vsi enaki in vsakemu se je čitalo z obraza, kaj sanja, po čem hrepeni...

Kaj? Za čim? Sanjali smo o sreči in lepoti, hrepeneli za nečim nepoznanim in skritim. Kaj veš, kje je tisto? Nekje na svetu bi moralo biti!... In je!...

Stopimo v hram tihe družinske sreče, v svetišče, v katerega večina izmed nas namerja svoj korak. Za tebe, brat, zate, sestra, vstaja tam sreča in varni pristan.

In stopimo naprej! Še je sreča, večja in popolnejša. Veliki modrec, ki je sam dolgo iskal in blodil, je zapisal: »Nemirno je srce, dokler ne počiva v tebi, Gospod!«

Da, On je začetek in konec, naš namen in cilj. Najlepša je mladost v Bogu, a ničeva brez Boga.

To sem hotel povedati tebi, sestra in brat.

D. V.

Kmetijska zbornica. V Ljubljani imamo že Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Dela se zadnji čas resno tudi na tem, da se osnuje Kmetijska zbornica, in sicer z namenom, da bi ščitila interese kmetijstva in da bi s smotrnimi načrti dala našemu slovenskemu kmetijstvu večji razmah in vsemu kmetijskemu življenju večjo živahnost in podjetnost. — Trenutno moramo ugotoviti, da gremo nazaj. Naš kmetijski stan izgublja ono trdnost, ki mu je bila nekdanj lastna, izgublja vero v sebe in v vse. Prepuščen je samemu sebi in se vkljub dobri volji ne more uspešno boriti proti vsemu onemu, ki mu izpodjeda temelje. Naš kmet spoznava, da mu delo ne prinaša več tega, kar bi po vsej pravici od njega pričakoval. Ko pa opazi, da je trud zaman, da za svoje delo ne dobi pravega, primerne plačila, se ga začne lotevati malodušnost. Malodušnosti je pa v

naših kmečkih hišah precej. Zdi se, da mnogi mislijo, da kmetijski stan ne potrebuje posebne nege in skrbi. Ravno v tem je morda iskati vzroka, da se za kmeta stori tako malo in da šele sedaj pridejo z načrti o kmetijski zbornici, ko že dolgo časa obstoja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. Ni pa treba gledati teh načrtov z nezaupanjem. Kmetu bo zbornica gotovo koristila, morala bo pa imeti v strnjivosti kmečkega stanu močno ozadje, oziroma podlago. — Mi vsi pričakujemo, da bo naša najvišja stanovska reprezentanca zopet dala našemu kmečkemu stanu in našemu domu ono trdnost, ki je odlikovala našega kmeta do sedaj. Pričakujemo, da bo odstranila vse tiste ovire, ki so izpodkopavale temelje našim kmečkim domovom in spremenjale naše ponosne domove v torišča malodušnosti in revščine.

—x

Bodimo odkriti! Kaj so bili farizeji, veste. Potuhneni ljudje, ki o njih niso nikoli vedeli, kaj prav za prav mislijo in kakšni so v resnici. Odkriti značaji niso bili. Ali jih danes ni več? Še so, povsod jih najdete. Tukaj manj, tam več. Tudi v naših društvih in odsekih niso brez njih. Naši skupnosti in bratstvu ter tovarištvu

veliko škodujejo. Intrigirajo, delajo prepire, iščejo časti in prvih mest, čez mero kritizirajo. Ni jim mogoče zaupati, ker ne vemo, če ne bomo morda razočarani. Vse ozračje v društvu je nekam težko, negotovo, če imajo glavno besedo ljudje, ki jim ni mogoče zaupati, ker so vedno nekam nejasni. — Fantje! Ne bodimo fari-

zeji, bodimo jasni in odkriti, da bo vsak vedel, kaj smo in kakšni smo. Takšne imajo vsi radi, ker rečejo navadno: »Ta se mi dopade, ker je odkrit in vem, s kom imam opraviti.« Pred neodkritimi dušami pa svarijo: »Tega se varuj, nič mu ni zaupati.« Bodimo fantje, ki nam bo vsak zaupal! Odkritost je lepa in plemenita poteza. Potuhnjeni farizeji pa se naj popravi, ker sicer ni za nje mesta v naši katoliški fantovski skupnosti. — Bog živ! Joško P.

Ne poslušajmo jih! Pravijo ljudje, da je zardosti, če hodita fant in deklet k sv. maši in spovedi in doma delata. Kaj je treba tega sestajanja in te Katoliške akcije in drugih takih društev. To govorjenje spravi mnoge fante in dekleta v neko lenobo, verjamejo pač tem vednim nergačem in mislijo, da res nima delo v Katoliški akciji

ali v društvih tistega pomena, ki jim ga mi pripisujemo. — Jaz rečem tole: Če bomo pustili, da gre naše življenje vedno enako pot, potem bodo nasprotniki lahko delali in imeli uspehe. Liberalizem je že zelo zastupil naše družine in ljudi, ujel v svoje mreže precej fantov in deklet, čeravno se tega morda niti ne zavedajo. Zavedajmo se nevarnosti vsaj mi, katoliški fantje, ki vemo, da samo trdno in korajžno delo more rešiti naše slovenske vasi pred liberalnim duhom. Pojdimo v odločen boj zoper vse, kar je slabega, da se bo videlo, da smo zvesti zagovorniki svojega naroda. Proč s tistimi, ki rušijo temelj katolištva med našim narodom, proč s tistimi, ki hočejo iztrgati iz src naše mladine sv. vero. Ti namreč rušijo srečo naroda in povzročajo razmere, ki so žalostne. Zato na delo za boljšo bodočnost! Bog živ! Ignac Prelog.

DEKLE DEKLETU

Dekleta na Slomškovih dnevih. Tudi dekleta smo bila v lepem številu zbrana slavnostne dni v Mariboru. Dvorana pri šolskih sestrar je bila premajhna, da bi nas sprejela vse pod svoje okrilje. Kako ne bi prihitele v Maribor, ko vendar vemo, da je Slomšek tudi dekletom dajal zlate nauke na pot v pošteno in resnično življenje. V obeh predavanjih tega zborovanja smo gledale lepoto deklišтва, ki je v nedolžnosti srca in pobožnosti duše. Dekle, ki je izgubilo to dvoje, je izgubilo ono, kar je izrazilo dekliško. Dekle brez nedolžnosti in pobožnosti je nestvor, spaka. Grša je od fanta, ki je zatajil svoj fantovski značaj. Ko se bodo vsa slovenska dekleta zavedala, da je nedolžnost srca in pobožnost nekaj bistvenega za ženski značaj in bodo ta dva bisera svoje duše skrbno varovala, potem ne bomo s strahom gledali v bodočnost. Vedeli bomo, da bo sreča naših družin zagotovljena. — Poleg pozdravov naših škofov, ki so nas obiskali na zborovanju, smo si vzele k srcu posebno besedo škofa iz Skoplja, prevz. g. dr. Gnidovca, ki je resno odsvetoval dekletom, da bi hodila od doma v tujino služiti. On pozna dobro razmere in gotovo dobro ve, da se naša slovenska dekleta v Srbiji in drugod slabo obnesejo. Izgubijo svojo pobožnost in nedolžnost. Zato je res bolje, če je doma v po-

štenosti boren ovsen kruh, kakor pa, da v tujini na razvalinah svoje dekliške časti udobno živi pri belem kruhu... Dekleta! Slomšek naj varuje naš slovenski dekliški rod! Udeleženska.

Ali je mogoče? Sedim v manjši družbi in poslušam razgovor. Neka gospodična pripoveduje o razmerah v kraju, kjer službuje. Govori tudi o dekletih. Pa pravi, kako se mnoge norčujejo iz onih deklet, ki se hočejo poročiti s fantom, ki je pošten in dostojen. Pravi, da se redno sliši: »Kaj, tega boš vzela, ki se še niti enkrat ni stepel?« Čudno, pa vendar resnično! Ali je v teh dekletih sploh še kaj dekliškega? Če smo že tako daleč padli, da dekleta gledajo v pretepačih junake, potem je to dokaz, da od človeškega padamo vedno bolj v živalsko življenje. — To seveda ni povsod. Mnogo deklet pa je gotovo, ki gledajo v pretepačih junake in mislijo, da bodo ti v zakonu najboljši možje. Razočaranje seveda pride. Zato pa naj bi vsako pošteno slovensko dekle odločno zavrnilo vsakega pretepača in neotesanca. Tako bodo vsaj spoznali, da jih pošteni ljudje ne marajo. Potrebujemo ljudi, ne pa zverin! Če pa bo celo ženska mladina tako nespametna, kako naj bodo vzorne naše družine? Dekleta, pazimo, da propalic ne pustimo blizu! Daleč vstran naj bodo! Berta.

IZ FANTOVODSTVA

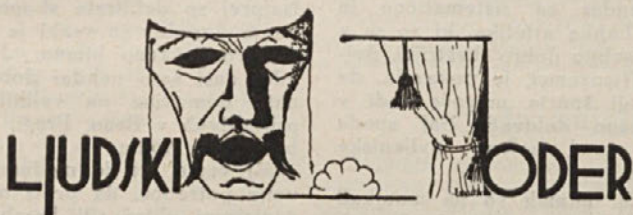
Vodstveni tečaj za člane ljubljanskega in mariborskega fantovskega vodstva bo v Celju 21. in 22. avgusta. Namen tečaja bo ta, da najdemo jasne smernice za delo v naših fantovskih odsekih. Gre za to, da bo vzgoja, prosveta in šport v naših odsekih postavljen na bolj solidno podlago, da bo v vsem delu več sistema, smotrnosti in doslednosti.

Teharje. Pri nas smo z veseljem pozdravili poživitev prosvetnega dela in šli zopet korajžno na delo v čast župnije in sebi v izobrazbo in korist. Koliko je pri nas zanimanja za fantovsko izobrazbo, se vidi iz tega, da šteje naš fantovski odsek 30 članov in 30 mladcev. Tudi za šport se zanimamo. Pripravljamo se za tekme in smo na sestankih redno obravnavali vsa važna vprašanja, po knjigi načel, socialno vprašanje, o fantovski mladosti, o Slomškemu itd. Žal, da zaradi raznih težkoč nismo mogli iti na tekme. Na »črno desko« bi trebalo dati pač tiste, ki naše delo ovirajo, ne pa odsek kot tak, ki bi rad storil svojo dolžnost. Veselili smo se svobode, ko jo pa imamo, nam jo kratijo naši lastni ljudje. Upamo, da ne bodo zmagali oni.

Gajšek.

Fantovski tabor na Uršlji gori. Kakor že dve leti zaporedoma, se vrši tudi letos na Uršlji gori fantovski tabor, namenjen predvsem fantom iz dekanij: Mežiška dolina, Dravograd, Stari trg in Šaleška dolina. Tabor bo v nedeljo 19. julija, v slučaju, da bi bilo ta dan slabo vreme, bo pa tabor 26. julija. Na predan popoldne je prihod fantov na goro. Zvečer ob 8. uri so večernice. Po večernicah je kresovanje s petjem narodnih pesmi. Zraven še streljanje in spuščanje raket. V nedeljo zjutraj bosta po možnosti dve sv. maši, ena ob 6. uri, druga ob 8. uri s pridigo in skupnim sv. obhajilom. Po sv. maši bo pred cerkvijo prosvetni tabor mož in fantov. Fantje iz imenovanih dekanij naj pridejo v čim večjem številu!

Poročila. Naši fantovski odseki so zelo skromni v poročanju o svojem delu. Centrali ne pošiljajo statističnih podatkov, pa tudi uredništvo »Našega doma« sprejema malo poročil o delu. Vendar so taka poročila važna, ker dajejo pobudo drugim fantovskim odsekom. Vsak odsek, ki kaj važnejšega prireja in ki res deluje, naj pošlje vsaj tuintam kakšno krajše in stvarno poročilo, da ga objavimo v našem fantovskem listu.

Igra »Dva apostola«. Za Slomškov dneve je bila v Mariboru pod milim nebom uprizorjena ljudska igra »Dva apostola«. Pisatelj Davorin Petančič si je na svoj način zamislil igro, ki jo je tudi sam režiral. V glavnem je igra uspeła in je ugajala, da si je po mnenju izkušenih igralcev in režiserjev notranja zgradba bila manj posrečena. Vsekakor je pa treba pohvaliti misel, naj se naše igre prirejajo kolikor mogoče veliko na prostem, s sodelovanjem večjih množic. Truda je sicer mnogo, toda uspehi so večji. Naši podeželski odri oziroma naše župnije bo-

do to igro lahko igrale, če bo le nekoliko poguma in dobre volje.

Aranžirana vaja. Za bralno vajo je vedno aranžirana vaja. Bralna vaja je pokazala kako treba izgovarjati, kje govoriti počasi, kje hitro, kje glasno, kje tiho, kakšna čustva treba igrati itd. Aranžirana vaja naj pokaže še več. Pokaže naj igralcu kako se bo kretal na odru. Vršiti se mora aranžirana vaja seveda na odru, če mogoče celo pri sceneriji, kakor bo pri igri sami. Pri tej vaji se mora igralec natančno navaditi in poznati z vsem kretanjem na odru. Vedeti mora kje pride in

kje odide, kdaj vsede in kdaj stoji, kdaj se nasloni, kam se postavi itd. Na vse mora režiser paziti. Značaj vsakega igralca mora poznati in premisliti kako bo delal, hodil, zapiral vrata ta, kako oni. Vročekrven igralec (v vlogi vročekrven seveda) drugače kot pa oni, ki igra vlogo mirnega flegmatičnega človeka. Oni, ki igra starca bo v vsem drugačen kot pa oni, ki igra mladega veselega človeka. — Naši igralci imajo navadno to napako, da preveč hodijo po odru sem in tja in da preveč mahajo z rokami. Tako pride potem v igro nek nemir in se pri tem iz-

gubi mnogo besed in gledalci težje sledijo. Kakšna razlika je na pr. če igralec govori nekaj takrat, ko hodi po sobi mahaje z rokami, ali pa, če se nasloni na mizo, zre srepo v eno točko in tako govori. Seveda, če je vsebini primerno. Režiser naj torej gleda, da ne bo tiste dolgočasne enoličnosti, ki važne momente igre čisto zabriše. — Aranžiranih vaj naj bi bilo več, tri do pet. Režiser pa naj bo dosleden, ne da bi pri vsaki vaji drugače zahteval. To igralce samo bega, da je potem pri nastopu še manj siguren.

Igralec.

Katoliška olimpijada na Dunaju.

V prvi polovici junija so bile na Dunaju velike prireditve, telovadne in športne tekme mednarodne katoliške unije. Udeležili so se teh tekem razni katoliški narodi Evrope, tako Francozi, Švicarji, Madžari, Nizozemci, Belgijci, Poljaki, Avstrijci in Čehi. Češki Orli in Orlice so postavili lepo število svojih članov in članic.

Tekme v telovadbi in lahki atletiki so pokazale razveseljiv napredek med katoliškimi športniki, ki jim ni za pretirane rekorde, a vendar za sistematično in vztrajno delo. Lahka atletika, ki so se v njej izkazali posebno dobro Avstrijci, Švicarji, Čehi in Nizozemci, je pokazala, da bo v tej panogi športa mogoče tudi v prihodnje uspešno delovati. Saj spada lahka atletika med najbolj življenjske športne panoge.

Pri telovadnih tekmah so pa manjkali Jugoslovani, Italijani in Nemci. V teh državah ni namreč več katoliških telovadnih organizacij, zato je razumljivo, da tudi udeležencev-telovadcev iz teh držav ni moglo biti. Manjkali so torej resni konkurenti, saj so l. 1928. dobili jugoslovanski Orli v Pragi prvo darilo, pozneje pa Francozi, ko jugoslovanskega Orla že ni bilo več. Tudi tukaj na Dunaju so

zmagali v tekmi vrst v telovadbi Francozi.

Vse to se je vršilo na Stadionu v dunajskem parku (Prater). Najbolj pa je pokazala moč mednarodne katoliške unije slavnostna akademija v dunajski koncertni dvorani. Tam so nastopili samo izbrani najboljši. Krasen je bil nastop čeških Orlic, avstrijskih telovadcev in telovadkinj, krasne proste vaje Madžarov. Ne da se popisati kako pestro in precizno izvajano je bilo vse.

V navzočnosti 40.000 gledalcev se je olimpijada zaključila v nedeljo 14. junija. Najprej so defilirale skupine vseh zastopanih narodov in vsaki je zaigrala godba njihovo državno himno. Jugoslovani ni bilo, dasi smo nekaj dobro branili čast naše domovine na velikih mednarodnih prireditvah v Brnu, Pragi, Parizu, Strassbourgu in Kölnu.

Mi vemo, da je mednarodna katoliška unija potrebna, da proti mednarodno organizirani plitvi sili brezbarvnih športnikov in telovadcev postavi strnjene vrste tekmovalcev in športnikov, ki cenijo tudi duha. Kolikor bolj je potrebno naše vrste strniti proti onim, ki izpovedujejo kot najvišjo načelo kult telesa in protikatoliško smer. Od tega naziranja po upravičenosti katoliške telovadne in športne organizacije nas pa nikdo ne bo odvrnil. Mi zmagamo!

M.

Sv. Ciril in Metod. Vsebinsko bogata in precej obsežna knjiga, ki živlejše in pomen naših dveh slovanskih apostolov lepo razlaga, se dobi v Tiskarni sv. Cirila

v Mariboru. Knjigo je spisal znani delavec ciril-metodijske ideje prelat dr. Grivec. Knjiga stane le 12 Din.

Rešitev ugank v junijski številki

»Našega doma«.

Kolesar: Kolesarji, vsi na plan, na naš veliki dan!

Posetnici: Dimnikar. Kmetovalec. Črkovna številčnica: Ni stanu brez težav, brez dela in jela.

Srečke: Srečen je, kdor ima pamet doma.

Ulomki: V nedeljo 28. junija vsi v Maribor!

Štiriperesna deteljica: Sreča te išče, um ti je dan, našel jo boš, ak' nisi zaspal.

Prav so rešili: Novak Jožef (6); Čekuta Vilko (6); Vavpotič Francka (3); Pečnik Angela (5); Makoter Joško (4); »P. H.« (1); »Dekleta iz Rožne doline« (6); Osojnik Maks (3); Enci Josip (3); Stegmüller Rudolf (5); Sotošek Lojze (1); Čeh Nace (6); Jug Franjo (6); Sodja Jožef (5); Cesar Anton (5); Sodja Franc (5); Mlakar Jožef (5); Hameršak Vinko (3); Bezjak Marko (3); Trbovšek Franc (5); Cencelj Ela (6); »Mariborski firbeci« (6).

Izžrebana sta bila: Cencelj Ela, Tremarje pri Celju, in Trbovšek Franc, Poljane 37, p. Radmirje.

Mojim ugankarjem: Bližajo se »pasji dnevi«. Striček se »pasjih dni« prav nič ne veseli. Ubogo »na balin« ostrizeno glavo žgejo solnčni žarki, da je joj! In pa suša! Te se pa najbolj bojim. Kaj me briga, če žabe nimajo dosti vode. Za vodo se ugankarski striček ne zmeni preveč, kvečjemu, da zbeži pod streho, če slučajno pada dež. Ampak suša v žepu — te se ugank, striček boji. Če je suša v žepu — se razume, da se pozna suša tudi še marsikje drugod. Najbolj pa jamra o suši uboga JNS, katera že leto dni toži o pasjih dneh. Se mi iz srca smili, ko jo popadajo smrtni krči kot ribo, katero so vrgli na suho. Sicer pa je sama kriva. Če limono preveč stiskaš, je kmalu soka konec. Suha lupina ne da več vode. JNSarski vijak je iztisnil iz našega ljudstva zadnjo srago — zato pa so obsedeli JNS generali na suhem. Suša pa takim generalom škodi bolj kot ugankarskemu stričku. »Cajtenge« nimajo več fondov, iz dnevnikov postajajo tedniki — to se je zgodilo Marušičevemu glasilu — železnice nočejo več voziti zastoj, še celo »vitezi« nimajo več toliko kreditov. S kreditom pa je izgnila tudi veljava. — Mariborski »firbeci« so iztaknili neke v Mariboru, da se pripravljajo za brihtne glave srečni časi. Bajе ponuja JNS en milijon dinarjev, ki so bili iztisnjeni iz žepov davkoplačevalcev, tistemu, ki bi izumil posebno zajfo, s katero bi se lahko oprali vsi zamorci — to se pravi vsi tisti, ki so se pri »delu za narod« umazali... Ugank, striček zato poziva vse izumitelje, da stuhtajo patent, ki bo opral vse grehe

slovenskih Etijaltov. — Angela iz Rožne doline: Da bi te kokljaj! Dva dni sem čakal prav Tebe na kolodvoru, da bi Ti dal bonbone. Vsako drugo dekle sem pocukal za rokav ter vprašal: »Si ti Angela?« Bile so Nežke, Katrice, Micke, Pepce, Tončke, Ančke, samo Angelce ni bilo nobene. Popolnoma sem obupal, da bi našel kako Angelco. Škrnicelj bonbonov sem imel pripravljen, pa še ploho lepih besed, s katerimi bi Ti izročil nagrado. Že sem mislil bonbone pojediti sam, ko naenkrat zagledam fino, fletno, luštkano, zavber dekle. »Si ti Angelca?« sem jo zopet pobaral. »Sem,« mi je pokimala. »A vi ste ugankarski striček?« »Sem,« sem ji pokimal jaz. »Bi bonbone?« sem jo pobaral. »O, kar daj, zlati moj ugankarski striček!« se mi je priliznila. Dal sem ji veliko škatljo lepih, dišečih, sladkih bonbonov, takih, da bi jih še angelčki zobali, če bi jih imeli. Ves srečen sem bil in srce se mi je smejalo od sreče, da sem našel Angelco. — Zvečer je bilo, isti dan. V gneči me nekdo pocuka za rokav. Ozrem se, za menoj je stala Angelca. »Še hočeš bonbonov?« sem jo povprašal. »O, šel Ampak, da se da ugankarski striček tako potegniti, tega pa si nisem mislila. Ti si misliš, da si dal bonbone onegavi Angelci iz Rožne doline, pa si se zmotil. Jaz sem namreč Urša iz Zaplota.« Zasmejala se je in izgnila. Sreča, da je, če ne, ne vem, kaj bi napravil. In vsega tega si kriva Ti, ki te sploh v Maribor ni bilo. — Maks in Enci: Za fanta, kateri si že lahko zavija brke, bonboni niso. Če hočeta, vama drugič oskrbim kaj boljšega. Na Uršljo pridem — in z menoj celo vojska. Le pripravite se! — Vsem prav iskrene pozdrave! — Ugankarski striček.

Naša knjiga.

Življenja srečen pot. Slomšek je slovenskemu fantu zapustil dragocen dar, najlepšo dedščino, knjigo: Življenja srečen pot. Danes, ko si želimo, da bi dosegel po božji milosti in naši goreči molitvi Slomšek svetniško čast, je pač zahteva naše hvaležnosti do njegovega velikega dela, da živimo po njegovih naukih. Čitanje Slomšekove pisane besede bo pripomoglo, da se bomo navzeli pomalem tistega enotnega duha, ki ga narod potrebuje. Ta duh je duh Slomšekov. Molitvenik lahko imenujemo to Slomšekovo knjigo »Življenja srečen pot«, ki jo je Slomšek za fante napisal. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane vezan z rdečo obrezo Din 14, z zlato obrezo Din 20, v usnje in z zlato obrezo Din 30. Slovenski fant naj ne bo brez te knjige. Naj črpa iz nje moč in vero!

Delavska mladina in izobrazba. Še vedno najdemo pri mnogih čuden predsodek, češ, da delavski mladini višje izobrazbe treba ni, ker je potem delo več ne veseli, ampak sili v pisarne, se odmika ročnemu delu. Tako je, žal, pri nas. Čehi so s takimi predsodki in zmotami že davno obračunali. Pri njih je vseeno kakšno delo kdo opravlja in kakšno izobrazbo pri tem ima. Oni gledajo samo na pridnost in na ljubezen do dela. — Podcenjujemo in zaničujemo nekako samega sebe, če mislimo, da znamo dovolj in da nam več ni treba. Ne pomislimo, da taki ljudje ne pridejo nikdar iz onega nespametnega naziranja, da je za nje itak vseeno kaj znajo, saj ne pomenijo mnogo v življenju. Mislimo pa vendar na to, da delo najnižjega uslužbenca ni manj potrebno kot pa delo najvišjega funkcionarja. Človek ni

kakor vijak pri ogromni zgradbi, ampak je živo bitje, ki služi celoti, človeški družbi. — Treba je neprestano stremeti za tem, da izpopolnimo samega sebe, da postanemo značajni. Treba je pa najti primernih sredstev. Izobrazba gotovo značaj plemeniti, seveda, če je prav usmerjena. Napačno usmerjena ga lahko pokvari. Posebno veliko moč ima na dušo človekovo — knjiga. Nobeno predavanje ne bo tako globoko poseglo v dušo kakor pa knjiga. Vsi samouki, ki so danes trdni značaji in v svojem prepričanju neomahljivi, so se šolali iz knjige. Ne pri litru in v tabakovem dimu! — Takega šolanja rabi tudi naša delavska mladina. Da ne bo slepo orodje v rokah hujšakačev, ampak, da bo vedela kaj je resnica in komu sme verjeti. Tudi našo delavsko mladino bo resnica osvobodila. —x.

VSAK
SLOVENSKI GOSPODAR
ZAVARUJE SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE
EDINO LE PRI
VZAJEMNI ZAVAROVALNICI
V LJUBLJANI

ZAVARUJE: POŽAR — VLOM — NEZGODE
KASKO — JAMSTVO — STEKLO
ZVONOVE — ŽIVLJENJE
KARITAS

Podruž. Celje: Palača Ljudske posojilnice

Glavno zastopstvo: Maribor, Loška ul. 10

Krajevni zastopniki v vsaki fari